

אומנות שימושית למגזר הממלכתי-דתי

לפי תוכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחנים

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה חלקים.

עליכם לענות על חלק א – חלק חובה, ועל אחד מבין החלקים ב-ג.

חלק א – יסודות השפה החזותית – חובה 20 נקודות

חלק ב – מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי 80 נקודות
או

חלק ג – היבטים בתולדות העיצוב 80 נקודות

עליכם לענות על שאלה אחת מתוך חלק א ועל ארבע שאלות מתוך אחד החלקים ב או ג.
סך-הכול עליכם לענות על חמש שאלות.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי

ד. הוראות מיוחדות:

1. את כל התשובות עליכם לכתוב בעט, במחברת הבחינה בלבד.

2. ענו על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברת, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

3. התמונות לכל השאלות מרוכזות בנספחים המצורפים לשאלון. הן מסודרות על-פי סדר הופעתן בשאלון.

4. ציינו על גבי כריכת המחברת, ליד מדבקת הנבחן, על איזה חלק עניתם: ב או ג.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונכם לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

כתבו "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. כתיבת טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 7 עמודים ו-14 עמודי נספחים.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים,
אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

חלק א: יסודות השפה החזותית – חובה (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–2 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שאלה 1: התכנסות

בתמונה 1 מוצג תצלום של מקלט שצילמה אבישג שאר-ישוב, ובתמונה 2 מוצג תצלום של ספריית בית בן גוריון שצילם דור פזואלו.

(6 נק') א. תארו כל אחד מן התצלומים. בתיאור התייחסו לדמות ולרקע.

(8 נק') ב. תארו את האווירה בכל תצלום, והסבירו כיצד הקומפוזיציה ותפיסת החלל תורמות ליצירתה.

(6 נק') ג. בחרו באחד התצלומים, והסבירו קוד חזותי אחד בתצלום המבטא התכנסות של הדמות בתוך עצמה.

שאלה 2: צללי לילה

בתמונה 3 מוצגת היצירה "צללי לילה" של אדוארד הופר.

(6 נק') א. תארו את היצירה. בתיאור התייחסו לדמות ולרקע.

(8 נק') ב. תארו את האווירה ביצירה, והסבירו כיצד נקודת המבט, הקווים וכן האור והצל תורמים ליצירתה.

(6 נק') ג. ציינו שני קודים חזותיים ביצירה המבטאים דרמטיות ומסתורין.

חלק ב: מפגשים מהסוג החזותי בעידן הטכנולוגי (80 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 3–11 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שאלה 3: דיוקנאות בצילום ובציור

בתמונה 1 מוצגת היצירה "אנני, הצלחתי הראשונה" של ג'וליה מרגרט קמרון, ובתמונה 2 מוצגת היצירה "דיוקנה הראשון של אדלה בלוך באואר" של גוסטב קלימט.

- (4 נק') א. ספרו בקצרה מיהי הדמות המוצגת בכל יצירה.
- (8 נק') ב. ג'וליה קמרון המציאה חידוש בתחום הצילום. ציינו מהו החידוש והסבירו כיצד הוא בא לידי ביטוי ביצירה "אנני, הצלחתי הראשונה".
- (8 נק') ג. הסבירו שני מרכיבים חזותיים שבאמצעותם מציע קלימט שפה חלופית לשפת הצילום.

שאלה 4: כרזות פרסומת

בתמונות 3 ו-4 מוצגות שתי כרזות פרסומת מסחריות: בתמונה 3 מוצגת כרזת פרסומת לחברת הרכבות הבריטית, "כל כלב מגיע יומו", שעיצב ליונל ד' אדוארדס, ובתמונה 4 מוצגת כרזת פרסומת לאבקת כביסה קולמנס'ס בלו, שעיצב ססיל אלדין.

- (7 נק') א. תארו כל אחת מן הכרזות. בתיאור התייחסו לקומפוזיציה ולנקודת המבט.
- (7 נק') ב. הסבירו את מידת הקרבה למציאות בכל אחת מן הכרזות. בהסבר התייחסו לשני מרכיבים חזותיים בכל כרזה.
- (6 נק') ג. המצאת הצילום השפיעה על עולם הפרסום. הביאו דוגמה אחת מן הכרזה "כל כלב מגיע יומו" להשפעה זו, והסבירו אותה.

שאלה 5: יפתי

בתמונה 5 מוצגת היצירה "יפתי" של פבלו פיקאסו.

- (7 נק') א. תארו את היצירה. בתיאור התייחסו לקשר בין הדימוי לרקע.
- (7 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הקולנוע הבא לידי ביטוי ביצירה.
- (6 נק') ג. הסבירו את מידת הקרבה למציאות ביצירה.

שאלה 6: השפעת הקולנוע על עיצוב כרזות

בתמונה 6 מוצגת הכרזה "קווי תעופה איטלקיים" של אומברטו די לזארו, ובתמונה 7 מוצגת הכרזה "חכי, ספרי עד 15 לאט לפני שתצאי בזמן האפלה" שעיצב ג'ר מוריס.

- (8 נק') א. הסבירו מהו המסר של כל אחת מן הכרזות, וכיצד הוא בא לידי ביטוי בכל כרזה.
- (6 נק') ב. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הקולנוע הבא לידי ביטוי בכרזה של אומברטו די לזארו.
- (6 נק') ג. הסבירו איזו שיטת עריכה קולנועית באה לידי ביטוי בכרזה של ג'ר מוריס.

שאלה 7: החלום

בתמונה 8 מוצגת היצירה "החלום" של פרידה קאלו.

- (7 נק') א. תארו את היצירה. בתיאור התייחסו לדמות ולדימויים, לתפיסת החלל ולקומפוזיציה.
- (6 נק') ב. היצירה מושפעת משיטת עריכה קולנועית. הסבירו את השיטה וכיצד היא באה לידי ביטוי ביצירה.
- (7 נק') ג. ביצירה קיים ניגוד בין חיים למוות, אשר מתכתב עם סיפור חייה של האומנית. הסבירו כיצד הניגוד הנ"ל וסיפור חייה של האומנית באים לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 8: ביקורת התרבות

בתמונה 9 מוצגת היצירה "חדר שינה בארל" של רוי ליכטנשטיין.

- (7 נק') א. תארו את היצירה, והסבירו מהו מקור ההשראה ליצירה.
- (7 נק') ב. הסבירו את מידת הקרבה למציאות ביצירה. בהסבר התייחסו לשני מרכיבים חזותיים.
- (6 נק') ג. הסבירו את הביקורת החברתית הבאה לידי ביטוי ביצירה.

שאלה 9: חניבעל

בתמונה 10 מוצג הפסל "חניבעל 1" של ז'אן טינגלי.

- (8 נק') א. ציינו שתי טכניקות שבהן השתמש טינגלי בתהליך העבודה על הפסל, והסבירו את תהליך העבודה.
- (6 נק') ב. הבחירה של טינגלי בטכניקות שציינתם נועדה להעביר מסר מסוים. הסבירו מהו המסר וכיצד הוא בא לידי ביטוי בפסל.
- (6 נק') ג. הסבירו מאפיין אחד של סגנון הריאליזם החדש שבא לידי ביטוי בפסל.

שאלה 10: שפת הטלוויזיה בצילום ובקולנוע

בתמונה 11 מוצג פריים מתוך הטריילר לסרט "אני, שחור" של ז'אן רוש, ובתמונה 12 מוצגת היצירה "ללא כותרת" של אלן סקולה.

- (9 נק') א. תארו את תהליך העבודה על הסרט "אני, שחור", והסבירו את הביקורת החברתית המובעת בסרט.
- (9 נק') ב. תארו את תהליך העבודה על היצירה "ללא כותרת", והסבירו את הביקורת החברתית המובעת ביצירה.
- (2 נק') ג. הסבירו קוד חזותי אחד של שפת הטלוויזיה הבא לידי ביטוי בכל יצירה.

שאלה 11: פרחים פרקטליים

בתמונה 13 מוצג תצלום מתוך המיצב "פרחים פרקטליים" של מיגל שבלייה. במיצב נעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים ליצירת חוויה אומנותית אינטראקטיבית.

- (8 נק') א. תארו את המיצב.
- (4 נק') ב. הסבירו את המסר (או הרעיון) של המיצב.
- (8 נק') ג. הסבירו כיצד השימוש בטכנולוגיה מאפשר לאומן להביע את המסר.

חלק ג: היבטים בתולדות העיצוב (80 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 12–20 (לכל שאלה – 20 נקודות).

שאלה 12: פרנק לויד רייט

בתמונה 1 מוצג "בית רובי" שתכנן פרנק לויד רייט.

- (8 נק') א. הסבירו שניים מן הרעיונות החדשניים של פרנק לויד רייט, שהפכו את עבודתו לפורצת דרך.
- (3 נק') ב. ציינו שני מרכיבים אדריכליים שאופייניים לעבודתו של רייט.
- (9 נק') ג. הסבירו כיצד המרכיבים האדריכליים שציינתם בתשובה לסעיף ב' באים לידי ביטוי בבית רובי.

שאלה 13: לה קורבוזייה

בתמונה 2 מוצג "ביתן הרוח החדשה" שתכננו לה קורבוזייה ופייר ז'נרה.

- (4 נק') א. ציינו באיזה אירוע הוצג ביתן הרוח החדשה ומה היה ייעודו.
- (8 נק') ב. הסבירו מדוע היה צורך בתכנון מחודש של בתי מגורים אחרי מלחמת העולם הראשונה.
- (8 נק') ג. הסבירו את התפיסה "הבית הוא מכונת מגורים", וכיצד תפיסה זו באה לידי ביטוי בביתן הרוח החדשה.

שאלה 14: שולחנות

בתמונה 3 מוצג שולחן E1027 שעיצבה איילין גריי, ובתמונה 4 מוצג שולחן לובאט לאיקאה שעיצב גיליס לונדגרן.

- (10 נק') א. כל אחד מן השולחנות עוצב בסגנון מודרניסטי. הסבירו כיצד סגנון זה בא לידי ביטוי בכל שולחן.
- (10 נק') ב. בכל אחד מן השולחנות ישנו חידוש. ציינו מהו החידוש בכל שולחן, והסבירו אותו.

שאלה 15: הקו הזורם בכלי רכב

בתמונה 5 מוצגת מכונית הדימקסיון שעיצב ריצ'ארד בקמינסטר פולר, ובתמונה 6 מוצגת פיאג'ו וספה 98 סמ"ק שעיצב קורדינו ד'אסקניו.

- (7 נק') א. הסבירו את הרקע ההיסטורי לעיצוב כל אחד מכלי הרכב.
- (3 נק') ב. ציינו שני מאפיינים צורניים של סגנון הקו הזורם.
- (5 נק') ג. תארו את מכונית הדימקסיון, והסבירו כיצד המאפיינים הצורניים שציינתם באים לידי ביטוי במכונית.
- (5 נק') ד. תארו את הווספה, והסבירו כיצד המאפיינים הצורניים שציינתם באים לידי ביטוי בווספה.

שאלה 16: עיצוב מגויס

בתמונה 7 מוצגת הכרזה "הכו את הלבנים באמצעות הטריז האדום" שעיצב אל ליסיצקי, ובתמונה 8 מוצגת הכרזה "גיוס הדוד סם" שעיצב ג'יימס מונטגומרי פלאג.

- (7 נק') א. הסבירו מהו המסר בכרזה "הכו את הלבנים באמצעות הטריז האדום", וכיצד הוא מועבר באמצעות דימוי אחד ובאמצעות מרכיב חזותי אחד.
- (7 נק') ב. הסבירו מהו המסר בכרזה "גיוס הדוד סם", וכיצד הוא מועבר באמצעות דימוי אחד ובאמצעות מרכיב חזותי אחד.
- (6 נק') ג. הסבירו את מידת הקרבה למציאות בכל כרזה, וכיצד היא תורמת להעברת המסר.

שאלה 17: חידושים טכנולוגיים

בתמונה 9 מוצג ארמון הבדולח שתכנן ג'וזף פקסטון, ובתמונה 10 מוצג מרכז פומפידו שתכננו ריצ'רד רוג'רס, רנצו פיאנו וג'אנפרנקו פרנצ'יני.

שני המבנים מתאפיינים בחידושים טכנולוגיים לתקופתם.

- (4 נק') א. הסבירו מהי קונסטרוקציה חשופה.
- (10 נק') ב. הסבירו כיצד המונח קונסטרוקציה חשופה בא לידי ביטוי בכל אחד מן המבנים. בהסבר התייחסו לחומרים ולשיטת הייצור.
- (6 נק') ג. תארו כיצד התקבל כל אחד מן המבנים בקרב הקהל עם הקמתו ובחלוף הזמן.

שאלה 18: עיצוב לוגו

בתמונה 11 מוצג הלוגו "אני אוהב את ניו יורק" שעיצב מילטון גלייזר.

- (9 נק') א. הסבירו את הנסיבות החברתיות שהובילו לעיצוב הלוגו עבור העיר ניו יורק.
- (8 נק') ב. תארו את הלוגו, והסבירו את השימוש בגופנים, בקומפוזיציה ובצבעים.
- (3 נק') ג. הסבירו מדוע לדעתכם הלוגו הפך לאיקוני וזכה לגרסאות רבות ברחבי העולם.

שאלה 19: המוזיאון היהודי בברלין

בתמונה 12 מוצג המוזיאון היהודי בברלין שתכנן דניאל ליבסקינד.

- (10 נק') א. העיצוב האדריכלי של המוזיאון נועד לעורר במבקרים תחושות שונות. ציינו **שתיים** מן התחושות, והסבירו כיצד עיצוב המוזיאון עשוי לעורר תחושות אלה.
- (10 נק') ב. במבנה המוזיאון משולבים סמלים הקשורים לגורל העם היהודי. הסבירו **שניים** מן הסמלים האלה.

שאלה 20: בצלאל

בתמונה 13 מוצגת הגלויה "נער תימני" של שמואל בן דוד.

- (7 נק') א. תארו את הגלויה.
- (7 נק') ב. הסבירו כיצד מבנה בצלאל מוצג בגלויה, ומהו המסר שמועבר לגביו.
- (6 נק') ג. הסבירו מהו הייעוד של הגלויה וכיצד הוא בא לידי ביטוי בגלויה.

בהצלחה!